

การจัดการความรู้และถ่ายทอดแนวปฏิบัติ

โดย Professor Dr. Hirofumi Tanaka

ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ชาวต่างประเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีบัณฑิต ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์สูงในการนำเสนอผลงานทางวิชาการ มีผลงานทางวิชาการได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ ในฐานะข้อมูล ISI และ SCOPUS มากกว่า 300 บทความ

การเตรียมโปสเตอร์

สำหรับนำเสนอ

ในการประชุมวิชาการ

การนำเสนอผลงานวิจัยด้วยรูปแบบโปสเตอร์

โปสเตอร์เป็นเครื่องมือสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ สนทนาโต้ตอบกันระหว่างผู้ที่สนใจในเรื่อง (วิชาชีพ) เดียวกัน และถือเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการนำเสนอผลงานทางวิชาการ เนื่องจากผู้นำเสนอและผู้สนใจสามารถพูดคุยเพื่อโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้สะดวก

สิ่งควรรู้ก่อนนำเสนอผลงาน

ผู้นำเสนอจะต้องทราบก่อนว่าจะต้องไปนำเสนอในงานประเภทใด เป็นงานประชุมวิชาการระดับนานาชาติ หรือเป็นงานประชุมสัมมนาเฉพาะกลุ่มในมหาวิทยาลัย จุดประสงค์หรือเป้าหมายของงานคืออะไร เพื่อที่จะคาดการณ์ระดับความรู้และความเชี่ยวชาญของกลุ่มผู้ฟัง หากผู้ฟังมีความหลากหลาย ผู้นำเสนอจะต้องปรับเนื้อหาและวิธีการบรรยายให้เข้าใจได้ง่ายมากขึ้น โดยเฉพาะศัพท์เฉพาะที่ต้องอธิบายให้ผู้ฟังทราบอย่างชัดเจน

ข้อคำนึงในการจัดทำโปสเตอร์...

โปสเตอร์ที่ออกแบบอย่างดีจะสื่อข้อมูลข่าวสารให้ความรู้ได้ชัดเจนถึงวิธีการทำวิจัย ตัวอย่างที่ใช้ ผลการวิจัยและความหมายของผลการวิจัยที่ได้ ดังนั้นก่อนจะลงมือทำโปสเตอร์ต้องพิจารณาให้ละเอียดและวางแผนให้รอบคอบ โดยควรเลือกสรรและมุ่งเน้นที่ประเด็นที่จะนำเสนอ หลีกเลี่ยงศัพท์แสดงถึงจุดสายตา และมีองค์ประกอบที่ชัดเจนดังนี้

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** สั้น กระชับ และสื่อเป้าหมายหลักของการศึกษาวิจัย
2. **ชื่อผู้พิมพ์และผู้เขียนบทความทุกคน (Author and Co-author)** และหน่วยงานหรือสถาบัน ที่อยู่ และ E-mail ของผู้วิจัย (มีหรือไม่ก็ได้)
3. **บทนำ (Introduction)** เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าว ๆ และวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการวิจัยนั้นด้วย
4. **วิธีการศึกษา** ให้ระบุรายละเอียด วิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา หรือแผนการทดลองทางสถิติ การสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างกระชับ
5. **ผลการศึกษา (Results)** แจ้งผลที่พบตามลำดับหัวข้อของการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจนได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อนไม่มีตัวเลขมาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขมาก ตัวแปรมาก ควรใช้ตาราง แผนภูมิแทน ควรแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบ และสรุปเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
6. **วิจารณ์และสรุปผล (Discussion and Conclusion)** ชี้แจงว่าผลการศึกษาดูตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงานไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือทั้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป
7. **ตาราง รูป รูปภาพ และแผนภูมิ (Table, Picture, Figure, Diagram and Graph)** ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น แยกออกจากเนื้อเรื่องโดยเรียงลำดับให้สอดคล้องกับคำอธิบายในเนื้อเรื่อง และต้องมีคำอธิบายสั้นๆ แต่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน ในกรณีที่เป็นการตาราง คำอธิบาย ต้องอยู่ด้านบน ในกรณีที่ เป็นรูปภาพ หรือแผนภูมิ คำอธิบายอยู่ด้านล่าง

การออกแบบโปสเตอร์

1. ใช้ตัวหนังสือที่สามารถอ่านได้ในระยะ 3-4 ฟุต ควรเป็นตัวอักษรที่อ่านได้ง่าย ถ้าใช้ตัวหนังสือเล็กไปจะทำให้ผู้ชมเพียงแต่มองผ่านไปโดยไม่คิดจะหยุดอ่าน/ให้ความสนใจ หลีกเลี่ยงการใช้ตัวหนังสือ/ตัวเลขที่เขียนไว้ข้างบน (superscript) หรือเขียนไว้ข้างล่าง (subscript) เพราะอ่านยากเช่นกัน
2. **พื้น** ถ้าพื้นเป็นสีอ่อน การใช้ตัวหนังสือสีเข้มช่วยให้เห็นได้ดี ควรหลีกเลี่ยงตัวหนังสือสีเข้มบนพื้นสีเข้ม ถ้าจะใช้พื้นสีเข้ม ควรใช้ตัวหนังสือสีอ่อน ในโปสเตอร์ 1 แผ่นไม่ควรมีสีที่ตัดกันเกินกว่า 3 สี ไม่ควรใช้สีที่สว่าง ยิ่งกว่านั้นการใช้สียังช่วยแยกความแตกต่างของแต่ละเรื่อง และเน้นความสำคัญได้ดีด้วย การใช้ผ้าสีสวยๆ ตกแต่งเป็นพื้นหรือตกแต่งรอบๆ ฉากที่ใช้ติดโปสเตอร์ ช่วยเพิ่มความงามและดึงดูดสายตาได้ดี
3. เนื้อความในโปสเตอร์ควรสรุปให้สั้นและตรงประเด็น
4. การย่อหน้าส่งเสริมการอ่านได้มากกว่าการนำเสนอแบบท่อน/ตอน (blocked paragraphs) การจัดทำเป็นหัวข้อย่อยได้จะสะดวกต่อผู้อ่าน
5. รูปภาพและกราฟควรมีเฉพาะข้อมูลที่น่าสนใจ สำหรับกลุ่มบุคคลที่เข้าชม และจะดึงดูดความสนใจได้ดียิ่งขึ้น หัวข้อกราฟและการติดฉลาก (label) การใช้กราฟและรูปเป็นสิ่งจูงใจผู้ชมได้มากที่สุดอย่างหนึ่ง
6. การเรียงโปสเตอร์ควรเรียงเป็นลำดับ อาจใส่ตัวเลขแสดงลำดับ
7. การติดโปสเตอร์ให้อยู่ในระดับสายตา อย่าให้สูงหรือต่ำเกินไป

การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

การนำเสนอรายงานความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ ในรายวิชาสัมมนาวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต

ปีที่ 1

ภาคการศึกษาต้น

เสนอการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องที่สนใจ
(เชื่อมโยงบทความวิจัยระดับนานาชาติในเรื่องที่นิสิตสนใจ อย่างน้อย 10 เรื่อง)

ภาคการศึกษาปลาย

เสนอการเชื่อมโยงวรรณกรรมเพื่อนำสู่ความสำคัญของปัญหาการวิจัย
(นำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา สมมติฐาน และ วัตถุประสงค์ของงานวิจัย)

ปีที่ 2

ภาคการศึกษาต้น

เสนอความเป็นมา ความสำคัญของปัญหาและกรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ภาคการศึกษาปลาย

เสนอ (ร่าง) โครงร่างวิทยานิพนธ์

ปีที่ 3

นิสิตที่โครงร่างวิทยานิพนธ์ผ่านการอนุมัติแล้ว นำเสนอความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์
นิสิตที่โครงร่างวิทยานิพนธ์ยังไม่ผ่านการอนุมัติ นำเสนอการพัฒนาโครงร่างวิทยานิพนธ์

ปีที่ 4-6

นิสิตนำเสนอความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์

การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้การนำเสนอรายงานความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ ในรายวิชาสัมมนาวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต

ความรู้การเตรียมโปสเตอร์สำหรับนำเสนอในการประชุม

นิสิตนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำกรนำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation) ของตนเอง เพื่อใช้ในการนำเสนอผลงานวิชาการทั้งในที่ประชุมวิชาการนานาชาติในรูปแบบปกติและออนไลน์ (webinar) และการนำเสนอผลงานทางวิชาการในรายวิชาสัมมนาวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต ทั้งในภาคต้นและภาคปลาย ปีการศึกษา 2563 ตามข้อกำหนดในประกาศคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาเรื่อง แนวปฏิบัติการนำเสนอผลงานทางวิชาการในการประชุมวิชาการและการศึกษาดูงานในต่างประเทศ ที่นิสิตสามารถนำเสนอทดแทนการไปนำเสนอนานาชาติ เนื่องจากจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19

การจัดเตรียมบทความวิชาการเสนอขอตีพิมพ์ และ เตรียมข้อมูลการนำเสนอความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์

ทำความรู้จักวารสาร

นิสิตศึกษาข้อมูลของวารสารวิชาการในแขนงวิชาที่ตนเองศึกษา และหาความเป็นไปได้ที่งานวิจัยของตนเองนั้นจะเข้าข่ายวารสารใด

ทำการเลือกวารสาร

นิสิตทำการเลือกวารสารนานาชาติในการตีพิมพ์เพื่อเป็นข้อกำหนดในการขอจบการศึกษา โดยได้ทำการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ ว่าเนื้อหางานวิจัยสอดคล้องและเป็นไปได้ในการตีพิมพ์ในวารสารนั้นๆ หรือไม่ โดยนิสิตได้ทำการคัดเลือกวารสารที่อยู่ในระดับ Q1 ซึ่งเป็นวารสารที่ตีพิมพ์ค่อนข้างยากและได้รับความเชื่อถือสูง เป็นอันดับแรกในการส่งบทความไปตีพิมพ์ก่อน

ตรวจสอบประเภทของ Manuscript

นิสิตได้ทำการดาวน์โหลดแบบฟอร์มการเขียนของวารสารนั้นๆ ว่ามีรูปแบบการเขียนในแบบใด และทำการจัดวางรูปแบบให้เป็นไปตามที่วารสารนั้นๆ กำหนด ก่อนที่จะเริ่มลงรายละเอียดในการเขียน Manuscript

การติดต่อจากวารสาร

นิสิตบางท่านได้รับการติดต่อจากวารสารระดับ Q1 ว่าได้รับการพิจารณาและกำลังเข้าสู่ขั้นตอนของการหาผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบผลงาน ซึ่งมีโอกาสสูงที่ผลงานนั้นจะได้รับการตีพิมพ์ และหากไม่ได้รับการตีพิมพ์นิสิตก็ไม่ยอมแพ้มีแผนสำรองไว้ในการตีพิมพ์ในวารสารอื่นๆ ใน Q1 หรือ Q2 ต่อไป

การเตรียม Manuscript

นิสิตทำการเขียนบทความ ตามรูปแบบและส่วนประกอบที่ต้องมีในวารสารนั้นๆ ทำการเขียนและส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมได้ช่วยกันดู และตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนการส่ง เพื่อให้บทความมีความน่าสนใจและมีโอกาสในการถูกตอบรับการตีพิมพ์จากวารสารวิชาการระดับนานาชาติให้ได้มากที่สุด โดยนิสิตได้ทำตามวิธีที่ทำวิทยานิพนธ์ได้ให้ความรู้ คือการอ่านวารสารที่จะตีพิมพ์นั้นๆ และเลียนแบบภาษาการเขียนให้เป็นรูปแบบของเราเอง ทำการฝึกฝนและแก้ไขใหม่จนเกิดความคล่องแคล่ว และเขียนไว้หลายๆ ฉบับ เพื่อใช้เลือกฉบับที่ดีที่สุด

ส่วนประกอบของ Manuscript

จากการที่นิสิตได้ทำการดาวน์โหลดแบบฟอร์มการเขียน จึงได้ทราบถึงส่วนประกอบของ Manuscript ที่จะต้องส่งนั้นมีอะไรบ้าง และได้ดำเนินการตามที่กำหนด โดยนิสิตทั้งหมดได้ทำการส่งในรูปแบบของบทความวิจัย

นิสิตได้นำความรู้และประสบการณ์จากวิทยากรมาประยุกต์ใช้ในการจัดการ Manuscript และจัดทำกรนำเสนอผลงานในรูปแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation) และปากเปล่า (Oral Presentation)

จัดการข้อมูล และจัดทำกรนำเสนอผลงาน ในรูปแบบ PowerPoint

ตามหัวข้อกำหนดการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ ในรายวิชาสัมมนาวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต

นิสิตนำเสนอรายงานความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ ในรายวิชาสัมมนาวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2563

นิสิตได้รับการประเมินผลการศึกษา ในรายวิชาสัมมนาวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2563

สรุปการดำเนินงานของนิสิต

นิสิตได้รับความรู้จากอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิและได้นำไปปฏิบัติจริง ทั้งการนำเสนอผลงานทางวิชาการ และที่สำคัญคือขั้นตอนการส่งบทความวิจัยในระดับนานาชาติ ซึ่งการที่ได้มีการจัดการอบรมให้ความรู้ก่อนนั้น ทำให้ นิสิตมองเห็นภาพ และมีเป้าหมายหรือแนวทางในการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนต่อไป ทำให้ทราบถึงสิ่งใดที่ต้องกระทำ ก่อนหรือสิ่งใดที่ควรกระทำท้ายสุด ส่งผลให้นิสิตสามารถดำเนินงานไปถึงยังจุดหมายได้อย่างรวดเร็ว ไม่มีความลังเลที่จะดำเนินการหรือขาดความรู้ในการส่งบทความ และสามารถส่งบทความไปตีพิมพ์ได้อย่างรวดเร็ว และการที่วิทยาการ ชี้นำถึงการถูกปฏิเสธบทความนั้นเป็นเรื่องปกติ ทำให้นิสิตมีกำลังใจที่จะส่งบทความ ไม่ย่อท้อ และไม่เสียเวลาไปกับ ความโศกเศร้าเสียใจหากถูกรวารสารนั้นปฏิเสธ และมีแผนสำรองอื่นๆ เตรียมไว้เสมอ เช่น การหาวารสารในระดับรอง หากถูกปฏิเสธจากรวารสารหลักที่นิสิตต้องการจะตีพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งทำให้ในปีการศึกษา 2563 มีนิสิตระดับปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สำเร็จการศึกษา รวมทั้งสิ้น 16 ราย ดังนั้นแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการอบรมให้ความรู้ในครั้งนี้ว่า สามารถช่วยให้นิสิตนั้นดำเนินงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ